

Domovina

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. — **Dopisi** naj se izvolijo frankirati. — **Rokopisi** se ne vračajo. — Za **inserate** se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste.

Velja do konca leta 1 goldinar. — **Denar** naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celji.

Važnost obrtnije z ozirom na Slovence.

Brez obrtnikov in rokodelcev Slovenci nismo in nikdar nismo bili, vsaj je domača obrtnija: platnarstvo, suknarstvo, lončarstvo, lesna roba, sitarija itd. že jako stara pri Slovencih, zlasti na Kranjskem. Rokodelce in druge obrtnike imamo tudi; le večjih tovarn in velike obrtnije imamo le malo, in še to kar jo je, je večinoma v tujih rokah, le delavci po tovarnah so naši ljudje.

Sploh pa se mora priznati, da je pri Slovencih obrtnija vse premalo razvita, in da se primeroma le malo, veliko premalo Slovencev z obrtom kruh služi. Treba pa se bode Slovencem obrtnije in rokodelstva bolje poprijeti iz sledečih razlogov:

Največ Slovencev je kmečkega stanú. Slovenci so imeli do zdaj še dosta zemlje v obdelovanje, in zemlja jih je tudi redila. Iz kmečkega stanú je na Slovenskem izrastlo malo družih stanov; meščanov gotovo najmanj, drugače bi naša slovenska mesta večja, boljša in lepša bila. Uradnikov, duhovnikov in učiteljev je izrastlo precej veliko iz slovenske kmečke korenine, tako da vladi ne bode treba pri nas za uradniška mesta nastavljeni tujcev, neznajočih našega slovenskega jezika. Slovenci imajo dva važna stanova dobro zastopana — kmetov Slovencem ne manjka, in tudi slovenskih učenih ljudi je že precej. Manjka pa Slovencem srednjega stanú. Kdo pa so ti ljudje ki spadajo k srednjemu stanu? To so možje, ki niso ne kmetje, ne gospodje. Pa bode kedo z glavo zmajal, da so

to „tiš-miš“, „pol tič — pol miš“ — in vse skupaj „niš“. Počakaj malo. Imamo v mislih rokodelske mojstre po mestih in trgih. Ti možje v delavnikih res ne nosijo gosposke suknje so marveč v svoji rokodelski obleki, v kateri ti ves teden pridno in trdno delajo, v nedeljo pa vendar v prazniški gosposki obleki na sprehod hodijo, kar se jim rado včasih še oponaša. Ti ljudje so pravega srednjega stanú, pravi meščani in tržani, ker navadno le po mestih in trgih bivajo. Ali so pa ti ljudje Slovenci? Večkrat ne. Mnogo je med njimi Nemcev, in sicer poštenih Nemcev, ker si na pošten način svoj kruh služijo.

Nemci ali ponemčeni Slovenci so se od nekdanj rajše rokodelskega stanu poprijeli, nego Slovenci; radi tega so se nemški rokodelski mojstri tudi po slovenskih mestih in trgih naselili, ko so videli, da se Slovenci sami tega in onega rokodelstva ali obrta lotiti nočejo. In rokodelstvo še dandanašnji nekateri Slovenci mrzijo. Če se fant noče kmetijstva poprijeti, ali pa če je bil v šolah radi lenobe ali nesposobnosti opešal, dajo ga rokodelstva se učiti. Najslabši dečki se torej poprimejo rokodelstva, kakor da bi rokodelstvo moglo z najslabšimi ljudmi izhajati. Kako neki? Nekdanj, pred 400 in 500 leti so bili rokodelski mojstri pesniki in pevci; dandanes pa, ko so stroji in fabrike taki konkurenti (tekmeci) ali poganjalci rokodelstvu, naj bi le slabim močém bilo rokodelstvo izročeno?

Pri nas si je mnogi tujec z rokodelstvom dobro opomogel. Došel je bil res v ugodnejših časih k nam; ali došel je bil brez znanja našega jezika s culo na hrbtu; pa delal je marljivo, koval vozove in pluge, prodajal špeh in moko, kupčaril s soljo, s tobakom in cukrom, meril trakove po vatlu, in polagoma je postal hišni, vinogradni, štacunski, graščinski posestnik. Slovenec pa se mu je z začetka smejal, po tem se mu čudil, na zadnje ga zavidal in končno se mu klanjal.

Posebno pa ne kaže Slovencem revne in malo talentirane mladenče k učenju po višjih šolah siliti. Ni sicer veliko naših mladenčev, pa vendar nekaj jih je, ki brez vspeha trgajo hlače po šolskih klopéh. Ti silijo sebe, silijo možgane v učenost, kakor da bi vrv skoz šivanko vtikali. Pusta glava, pušto srce in pusti žep, to je konec učenja in pri tem zguba prelepih, nadepolnih mladih let. Kako skrivljeni, kako veli in otrpneli postanejo pri šolskem učenju, ker niso s talenti obdarjeni! Vi, ki se potite v trepetu pred dvojko, knjigo pod klop, pa orodje rokodelsko v roke; boljše se Vam bode godilo. Da imamo Slovenci premalo rokodelcev dokažemo lahko s številkami. Število rokodelskih mojstrov je bilo leta 1880. na Kranjskem tako pičlo, da je čuda.

Trebanjski sodnijski okraj na Dolenjskem je imel takrat le 12, litijški 19 rokodelcev, radeški le 22, mokronoški 29, kostanjevski le 30 pravih rokodelcev. Na vsem Dolenjskem je bilo takrat 707 rokodelcev. Notranjsko je imelo 787 rokodelcev in Gorenjsko 1323. Cela kranjska dežela pa 2817 roko-

delcev. Na Štajerskem je pa okoli 30000 obrtnikov, samo na Spodnjem Štajerskem skoro 10000. Na Goriškem je 1320 gostilničarjev in 36 kavarinarjev, 270 mlinarjev, 33 strojcev, 22 barvarjev, 30 žag, 25 opekarnic, 12 vrvarnic, 95 kovačij, 32 ključarij itd.

Dokler nimamo dovolj izvrstnih in imovitih rokodelskih mojstrov, niti misliti ne moremo, da bi tudi velika obrtnija prišla v naše roke; kajti naravno je, da se še le prebrisan in imeniten rokodelski mojster dvigne in postane tovarnar. Tovarne bi nam Slovencem kaj dobro došle, ali kako malo jih imamo. Le tu in tam je špekulativen tujec postavil katero. Redek je domačin, ki bi bil to storil. Koliko imajo Slovenci še gozdov katerih les bi lahko kuril parne stroje v tovarnah, koliko imamo vodá, ki bi se lahko pri raznih tovarnah porabile.

Nekaj rokodelskih strok ni še kar nič zastopanih pri Slovencih. Slovenci imamo vse premalo zidarjev in zidarskih mojstrov. Kako bi sicer Lahov toliko v naše kraje dohajalo! Za palirja in zidarskega mojstra je v naših krajih Lah, ki komaj svoje ime podpisati zna. Koliko mest in trgov je po Slovenskem v katerih niso kaj navadna rokodelstva zastopana.

Pa tudi druge obrtnije imajo tujci v rokah. Blizo hrvaške meje se v enem ali drugem trgu ali vasi vsili jud, ki se peča z raznim barantanjem. Zakaj to? Žid je videl da se Slovenci tega ali onega obrta nečejo lotiti, ali da je v dotičnem kraju premalo obrtnikov zato je pa on to priliko porabil, ko je domačini niso hoteli.

Celjske novice.

(Nj. Veličanstvo presv. cesar) vozil se je v nedeljo večer skozi Celje. Dasi dohod ni bil naznanjen, zbralo se je vendar dokaj občinstva in Slovenci pozdravili smo preljubega vladarja z živio-klici.

(Deželni glavar grof Wurmbrand in štajerski Slovenci.) Zelo so presenetile in

razburile Slovence besede deželnega glavarja dvojezične Štajerske, katere je govoril v državnem zboru. Da nam grof Wurmbrandt ni naklonjen, to znali smo že davnej. A da bode mož, ki ima stati nad strankami sumničil Slovence, o katerih je prepričan, da so udani in vedno pripravljeni žrtvovati kri

in imetje za svojega vladarja in Avstrijo, nismo pričakovali nikdar. Neodpustljive so besede: „Kaj so Slovencem in Hrvatom države? Kaj je njim naša Avstrija, če se gre za veliko bodočnost njih naroda? Tu ne gre o državnem pravu, nego o potrebah naroda in o bodočnosti. Za Avstrijo ni vse jednako, če pustimo, da se slobodno razvijajo te sanjarije in fantazije treh velikih slovanskih narodov, ker te fantazije se ne omejujejo samo na razvrstitev dežel v Avstriji, nego segajo na zunaj“. — Taki so naši ljubi sosede! Kar mislijo sami, to podtikajo drugim. Slovečci pokazali smo že stoinstokrat, kaj nam je Avstrija, kaj domovina in če Bog dá, storili bomo isto vedno. — Deželni glavarji prihajajo in odhajajo, zvestoba Slovencev pa ostane.

(Častni občani okolice celjske) silno bodejo „vahtarco“ v oko. Peni se, da odbor odlikuje može, ki so vsega priznanja vredni. — Gospod Hausenbichler se pač smeji najjavnosti zljutnega gospodiča, ki s svojo pisavo smeši sebe in svojo stranko.

(Posebni vlak iz Ljubljane v Prago) k velikim slavnostim sokolskim pripeljal je nad 400 Slovencev in Hrvatov. Sprejem je bil navdušen in naši ljudje imeli so priliko poučiti se, kako napredni so bratje Čehi. Goste pozdravili smo tudi v Celji na kolodvoru, katerim se je pridružilo tudi 12 Celjanov.

(Doktor Foregger pa državni zbor). Koliko upliva in kako veljavo ima poslanec celjskih nemškutarjev pojasnujejo naslednje vrste, ki smo jih vzeli iz lista, kateri ima dobre zveze z državnimi poslanci. „Ker je bilo govornikov veliko, čutil je tudi zloglasni dr. Foregger nepremagljivo potrebo, oglasiti se. Mnoge blamaže ga še nešo bistrile, vedno se še oglašaja in — beseda ni uljudna, a za poslanca celjskih Nemcev popolnoma umestna — otrobe veže. Ali se mari ne pravi otrobe vezati, ako Foregger trdi, da je v borbi mej Nemci in Slovenci na Dolnem Štirimskem vlada vedno na strani Slovencev, da se poslovenjevanje pričinja že v ljudski šoli brez ozira na želje občin. Slovenske paralelke v Mariboru, katere je dr. Zindler letos že trikrat nadzoroval, baje zato, da bi našel dlako v jajci, tudi Foreggerju delajo preglavico, kakor mu tudi ne more v glavo, da bi bila „Južno-štajerska hranilnica“ v Celji potrebna. Foregger se ne more odločiti, da bi vladi izrekel zaupanje, ker ona daje slovenskemu življu prednost. Vlada bode izvestno Foreggerjevo zaupanje lahko pogrešala, nam pa je njegov onemogli govor, ki nema niti jedne zdrave misli, katerega celo nemški listi prezirajo, le v dolgo-

časno zabavo. Celjski Nemci se smejo ponášati s svojim poslancem, vredni so ga v polni meri.“

(Doktor Foreggerju) preseda naša tiskarna in „Južno-štajerska hranilnica“. Repenčil se je nekoliko v državnem zboru. Ohladila pa sta ga hitro poslanca gg. Miha Vošnjak in pa Klun. Da, gospoda! treba se bode še marsičemu privaditi!

(Protest proti dopolnilni volitvi okolice celjske) uložila je narodna stranka. Volil je namreč nekdo, ki nima avstrijskega državljanstva.

(Vojak utonil.) V ponedeljek na dan sv. Petra in Pavla utonil je v Savinji prostak Franc Pregrad.

Spodnje-štajerske novice.

(Občinski zastop v Grižah) imenoval je g. J. Hausenbichlerja jednoglasno svojim častnim občanom.

(Premembe pri duhovnikih). Č. g. S. Lovrenčič, župnik pri Mali Nedelji, je šel v pokoj; Č. g. J. Kukovec, župnik pri sv. Andražu, je postal dekan pri sv. Lenartu v Slov. goricah; č. g. Fran Bratkovič, kaplan v Št. Lenartu, imenovan je upraviteljem pri sv. Andražu. Umrl je umirovljeni župnik č. g. M. Graber, 76 let star.

(Maribor) dobi novo pošto poslopje.

(V Kozjem) se je Alojzijeve slavnost kaj lepo praznovala v nedeljo 21. junija z godbo in igro.

(V Vitanji) se je ustanovilo bralno društvo.

(V ljutomerskih goricah) se je tudi že trtna už prikazala.

(Slovenske posojilnice). Posojilnica v Pišecih je imela lani 250 udov, 22.344 gld. prometa in 31 gld. čistega dobička. Posojilnica v Slatini je imela pa 20.506 gld. prometa, 87 gld. čistega dobička 931 gld. zadružnega zaklada ter 315 družnikov. Posojilnica pri sv. Lenartu v Slov. goricah je imela lani 127.448 gld. prometa, 518 družnikov, 1498 gld. zadružnega zaklada in 1036 gld. čistega dobička. Posojilnica v Sevnici pa 60.926 gld. prometa, 686 družnikov, 1226 gld. zaklada in 199 gld. čistega dobička.

(V Zakotu pri Brežicah) so sklenili pri občini slovensko uradovati, a župan ni še izpeljal tega sklepa. Nemškutarskega župana imajo tudi v Trbovljah, kjer čuden mož ni hotel slovenske svedoče podpisati.

(Presvetli cesar) so darovali ognjegascem v Sevnici 50 gld.

(Na Bizeljskem) so letos zasadili okoli 120 oral vinogradov z ameriškimi trtami, ki so jih dobili največ iz kostanjeviške

državne trtnice. Do zdaj se dobro drži ameriška trta. Uš jej še ni škodovala. Na Bizeljskem so veliko ameriških trt z našimi pocepili, na spomlad in tudi zdaj po leti, ko je trta zelena. Država ima svojo trtnico tudi v Pišecih, kjer tudi dežela eno vzdržuje. Nove trtnice namerava država napraviti pri Rajhenburgu, v Šmarji pri Jelšah, morebiti tudi na Vidmu. V Sromljah zasajajo nekateri vinogradniki tudi pridno nove vinograde.

(Premembe pri učiteljih). Gospica Vezenshek je prišla iz Zreč v Konjice, g. J. Vrečko iz Št. Florijana pri Doliču pa v Zreče; začasno sta nastavljena gg.: Seme v Grižah, Sotošek v Pilštanji; službi sta se odpovedala gg.: Rajbenšu v Grižah in M. Kunstič v Galiciji; v pokoj je stopil g. M. Kompost v Selnici ob Dravi.

(Učiteljska društva) bodo zborovala: šmarsko-rogaško na Ponikvi 9. julija, savinjsko tudi 9. julija na Gomilskem, celjsko v Celji dne 5. julija. Uradna učiteljska skupščina bo v Rajhenburgu 17. avgusta.

(Nov kmetijski potovalni učitelj) za spodnje Štajersko je nastavljen od 1. junija v osebi g. J. Belé-ja, učitelja na vinarski šoli v Mariboru, ki je dokaj slovenščine zmožen.

(Čitalnica v Rajhenburgu) je volila v nedeljo 21. junija odbor, kateremu je postavila na čelo cesarskega svetovalca in deželnega poslanca, g. Jermana.

(Slovensko pevsko društvo) bode imelo letos v Ptuiju svoj veliki zbor in običajno vsakoletno veliko pevsko predstavo, in sicer 15. avgusta. Takrat bode ondi imel sejo tudi upravni odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

(Na Slatini) so postavili novo zdravilnico za častnike.

Druge slovenske novice.

(Šolarski mladini) v Krškem, je napravil te dni potujoči fizik veliko in zelo podučno veselje s svojimi meglenimi podobami s podporo gospe Hočevanje in g. komisarja Reichel-ja, ki sta v ta namen darovala precejšnje svote. Hvala jima!

(Praznik sv. Alojzija) se po vsem Slovenskem s pobožnimi molitvami, mašami in sprejemom sv. zakramentov te dni obhaja.

(S slovenskimi posojilnicami) bode v zvezo stopila deželna banka kraljestva češkega v Pragi.

(„Zagorski Sokol“) izleti v nedeljo 5. julija k sv. Lambertu. Ondi obhajal bode god sv. blagovestnikov Cirila in Metoda. Spored je: Sv. maša, prosta zabava, petje in umetalni ogenj. Pričakujejo se tudi

pevci z Vač. Gostje dobro došli. Št. Lambertske dekleta pripele bodo „Sokolu“ krasen trak na novo zastavo.

(Učiteljsko društvo) postojinsko, zboruje 8. julija; črnomaljsko je zborovalo 2. julija in pristopilo k „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“.

(Novo čitalnico) so otvorili v Vinici ob Kolpi.

(V Mokronogu) je davica med otroci. Ko je prvi otrok, šolska deklica, za to boleznijo umrla, raznesla se je bila vest, da jo je učiteljica — ubila, ker jo je bila malo krenila. Čez tri dni so mrliča iz groba izkopali, in tu je spretni zdravnik, g. dr. Kersnik, po raztelesenji dokazal, da je za hudo davico umrla. Stvar je bila veliko hrupa povzročila po ljudeh, ki radi sumničijo in za vsakim grmom zajca slutijo. To se le prepogostoma pripeti, da marsikako otroško bolezen — strahovanju učiteljevemu pripisujejo. Kolikokrat pa starši otroka hudo naklestijo, in prav imajo: Šiba novo mašo poje.

(V Šmarjeti na Dolenjskem) so postavili učitelji in sorodniki pokojnemu nadučitelju Kaligerju s sodelovanjem duhovnikov lep nagrobni spominek pri lični slavnosti dne 25. junija. To svečanost je osnoval sedanji nadučitelj, g. Gebauer.

(Najstarejša posojilnica na Slovenskem) je ljubljansko „Obrtno pomožno društvo“, ki pod vodstvom vrlega slovenskega domoljubnega staroste, češkega rojaka Horaka že 35 let deluje. Lani je imela ta posojilnica 658.000 gld. prometa, 150 udov in 24.000 gld. zadružnega zaklada.

(Krška posojilnica) je imela konec prvega polleta 50.000 gld. prometa. Letos jej je na novo pristopilo okoli 100 družnikov.

(Posojilnica v Kamniku), ustanovljena še le meseca avgusta lanskega leta, lepo napreduje, imela je lani že 19.731 gld. prometa in 60 družnikov.

(V Ribnici) je imela posojilnica v nedeljo svoj občni zbor.

(Posojilnica v Spodnjem Dravbergu) na Koroškem je imela 42.762 gld. prometa; hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, posojila daje proti $5\frac{1}{2}\%$ obrestim. Posojilnica v Senčivesi se pod predsedništvom g. Šumaha kaj lepo razvija. Lani še le ustanovljena, pa je imela že 13.791 gld. prometa in 75 udov. Tudi posojilnica v Celovci je naredila od lani velik korak.

(V Kostanjevici) so tri hiše pogorele, dve ste bili zavarovani. Eno so bili baje otroci zavarovali zoper voljo očeta-gospodarja, kateremu je menda pogorelo 350 gld. denarja, katerega niso mogli rešiti; ker niso vedeli zanj, ko ni bil gospodarja doma. Na pomoč

sta koj prihiteli požarni brambi iz Krškega in Št. Jarneja; g. okrajni glavar Weiglein je bil tudi koj na mestu.

(Strela) je ubila v petek, 26. junija na polji blizu Krškega sedemnajstletno deklico Barbič z Bregov.

(Odpisovanje davkov) se vrši po nekaterih občinah na Dolenjskem, katere so za to prosile, ker je dolga zima hudo škodovala ozimini, zlasti je žito ondi bilo pognjilo, kjer je sneg dolgo ležal.

(Starine), in sicer znamenite, utegnejo biti na Dedni gori pri Studencu nad Krškimi; tako nam piše prijatelj, ki je po opravkih po teh hribih hodil. Naj bi g. Pečnik šel v te kraje pogledat.

(V Istri) imajo Slovani hudo stanje. Neprenehoma jih napadajo zagrizeni lahoni. Kedar bode nova volitev državnega poslanca, bode le s težkim trudom mogoče Slovanom zmagati.

(Pokopališče v Krškem) je ondotni g. vikar s pomočjo blage dobrotnice, gospe Hočevanjeve kaj lepo in okusno uredil. V soboto, 27. junija po dovršeni birmi došel je bil z Vidma v Krško in na to pokopališče milostljivi knezoškof dr. Napotnik.

(„Banka Slavija“) je darovala po 100 gl. „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ in družbi sv. Cirila in Metoda.

(Za koroške šole) se je bil poslanec Šuklje v državnem zboru kaj dobro potegnil nasproti ministru Gauču, ki je dal koroškim Slovencem ta svet, da naj se pritožijo pri višjem sodišči, t. j. pri višji gosposki, nego je on sam. Čudno, da ministerstvo samo ne more vstvariti taciš šolskih razmer na Koroškem, zoper katere se ne bi bilo treba pritoževati še pri višjem sodišči. Poslanec Šuklje pa je ministru navel paragrafe, po katerih lahko ministerstvo samo zadosti slovenskim terjatvam, toda — — —

(Za Trst in okolico) se je pričela s 1. julijem, ko to naše edino primorsko mesto ne bode več svobodna luka, novo življenje v gospodarskem obziru. Naložil se bode nov davek kolonijalnemu blagu, nov dac Trstu in okolici. Ljudje, zlasti okoličani se pa bodo težko privadili novim razmeram in novim bremenom, vendar za dežele zunaj Trsta in okolice bode to nekaj bolje, ko ne bode treba več carine ali cola plačevati.

(„Dolenjski Sokol“) je bil v nedeljo vzletel v Št. Jarnej, kjer je bil priredil veselico.

Druge avstrijske novice.

(Iz Dalmacije) se je presvetli cesar vrnil zopet čez Pulj in Ljubljano na Dunaj.

(Presvetli cesar) je bil na Reki prekrasno sprejet; tudi Hrvati so se odlikovali. Od tod je odpotoval v Dalmacijo, kjer so ga zopet Hrvati naudušeno sprejeli.

(Zagreb) dobi električno razsvetljavo.

(Na razstavo v Prago), katero ves svet hvali, potuje vse polno občinstva; s Slovenskega se je peljal posebni vlak 26. junija.

(V državnem zboru) tekó obravnave in pogajanja neugodno za slovanske poslance. Nemci so se združili s Poljaki, ki so druge Slované in nemške konservativce na cedilu pustili. Britko so se pritoževali v tej zadevi drugi Slovani, Čehi, Slovenci in Hrvati, katerim se vsem slabo godi. Nastopili bodo zopet slabši časi za nas Slovence, ki še nikoli nič dobrega imeli nismo. V državnem zboru je Slované deželni glavar grof Wurmbandt grdo obiral. Toda mi ne odjenjajmo potegovati se za naš jezik, za naše svete pravice.

(Pritožbe slovenskih in hrvatskih poslancev), Nabergoja, Spinčiča, Periča, Vošnjaka, Kluna v državnem zboru kažejo, kako slabo se je Slovincem in Hrvatom že do zdaj godilo, kako je vlada dokaj pravična bila — vsaj tako je govorila — ko je kazala in se tudi trudila, nepristranska biti. Zdaj se bode Jugoslovanom, Čehom, Rusincem še slabše godilo, ker se je bati, da uradniki, ki se večinoma na nemško ali laško stran nagibljejo, ne bodo več stano vitno nad strankami stali, marveč prednost dajali nemškemu ali laškemu jeziku, kakor se zopet daje v državnem zboru prednost liberalnim Nemcem in z njim združenim zastopnikom razne nemškutarske in lahonske družbe.

(V ogerskem državnem zboru) se je pritoževal hrvatski poslanec, zakaj se je Hrvatom, ki so se poklonili, nemški odgovorilo.

Ogled po širokem svetu.

(Zveza Avstrije) z Nemčijo in Italijo v slučaju vojske se je baje zopet za 6 let ponovila.

(Na Švicarskem) se je zopet v predoru (tunelu) zgodila nesreča na železnici; avstrijski trgovski minister je ukazal, da se vsi železniški mostovi pregledajo.

(Na Kitajskem) rogovilijo zoper tujce.

(V Severni Ameriki) je bil hud vihar.

Dopisi.

Iz Prage. Dne 28. in 29. junija t. l. praznovala se je v Pragi občesokolska slavnost. Odposlanci južnih sokolskih društev iz Ljubljane, Zagorja Trsta, Celja, Zagreba in Karlovca bili so že na prvih postajah češke zemlje sijajno sprejeti. Z narodnimi zastavami okinčani vlak pozdravljalo je prosto ljudstvo na polji na postajah pa ogromna množica občinstva, ki je vključ zamudi čakala vztrajno na jugoslovanske goste.

V Pragi pozdravilo je Sokole in privatno došle Jugoslovane na tisoče občinstva. Dne 28. junija bil je slavnostni sprejem naših gostov v Vinohradih z navdušenimi napitnicami. Popoludne vršila se je telovadba; čez dva tisoč Sokolov vadilo je na velikem krasnem vježbališču na nepopisljivo lep način. Zvečer bila je svečana predstava v gledališču, ljudska svečanost na Zofijinem otoku in v razstavi, temu živemu dokazu velikosti češkega naroda. — Drugi dan bil je sijajni sprevod vseh sokolskih društev, katerega se je udeležilo blizu osem tisoč Sokolov iz vseh slovanskih krajev z zastavami med njimi nad 300 Poljakov; to je bil vzvišen pogled slovanske moči in jedinstva. Po sprevedu bil je sjajen pozdrav francozskih, poljskih, hrvatskih in slovenskih gostov na mestnem uradu Pražkem. Popoludne se je zopet telovadilo pred neizmerno množico ljudstva. Navdušenje naraslo je pa do vrhunca zvečer na čarobno razsvetljenem Zofijinem otoku, kjer so se bratili vsi jednako misleči. Za Slovencegovorili so Noll, dr. Treo, Medved in Cotič, za Hrvate dr. Mazzura. Pri telovadbi odlikoval se je v prvi vrsti Benčan iz Ljubljane. Danes se po slavesu razidemo.

Iz Krškega. (Zahvala). Od kar je meščanska šola v Krškem, namreč 13 let že, bila je gospa T. Stepišnikova, lastnica mostu (in tudi njen pokojni g. soprog), tako prijazna, da je leto za leto dovoljevala velike olajšave meščanskim učencem, ki so s Štajerskega v Krško hodili. Te olajšave so bile leto in dan zmiraj 40—50 gld. vredne. Letos, zadnje leto (zdaj preide most v last kranjske dežele), je pa od kraja vsem šta-

jerskim učencem prosto hojo čez most dovolila. Za to veliko dobroto, s katero je povekšala obisk naše šole, zahvaljuje se najtoplejše

I. Lapajne,
ravnatelj meščanske šole.

Z Vidma. (Cerkvene slavnosti.)

V začetku in h koncu minolega tedna smo imeli pri nas lepe cerkvene svečanosti. Za praznik sv. Alojzija sicer nismo mogli veliko storiti, ker smo se pripravljali na sv. birmo. Zato pa nas je veselilo, ko je prišla šolska mladina iz Krškega k nam dovršit svoje Alojzijeve svečanosti. V pondeljek so prišli namreč meščanski učenci s svojimi učitelji k podružnici sv. Marjete na Ljubni, kjer jim je naš za božjo čast tako vneti g. kaplan Černenšek daroval sv. mašo, pri kateri so sami šolarji pod vodstvom g. dr. Romiha kaj lepo peli. Po božji službi zapeli so še nekaj mičnih pesmi (n. pr. „Cerkvica vrh gore“, „Vojaški boben“ (iz Majcenove zbirke) na lepem hribu, od koder je krasen razgled. Potem so šli pod hrib v Starovas, kjer so se pri gostoljubnem Radaju še telesno okrepčali. Lepa svečanost bode še odrasle učence spominjala, kako so praznovali tristoletnico sv. Alojzija. — V petek smo se pa neizmerno veselili prihoda našega premilostivega knezškofa, ki so imeli pri nas v soboto 27. birmo. Počastili smo našega prvega cerkvenega dostojanstvenika in domoljuba, kakor smo mogli po naših skromnih močeh. Vsprejeli smo jih pred pošto, kjer jih je čakala duhovščina, župan, ognjegasci in šolska mladina. Pod lepim slavlolokom z napisom, polnim lepih besedi, nagovorila ga je ena (Jaklinova) izmed veliko belo oblečenih deklic v slovenskem jeziku. Vas je vihrala v zastavah, štajerskih, avstrijskih, papeževih in slovenskih (teh je bilo premalo). Milostljivi naš pastir podali so se najprvo v cerkev, kjer je bil blagoslov. Po blagoslovu so se lepo zahvalili za lep vsprejem. V soboto so izpraševali v cerkvi iz krščanskega nauka, imeli lepo pridigo, sv. mašo in delili sv. birmo birmancem, katerih je bilo dokaj. Za lepo ozalšanje in za vso uredbo pri tej slavnosti ima največ zaslug č. g. kaplan Černenšek. Hvala mu!

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz društvenega življenja
v Celji v letih 1830—1860.

(Dalje.)

V tistih časih (1835) je bil prišel v Celje tudi učitelj Fassl, ki je 34 let v

Celji služil. Bil je Nemec (s Češkega), slovenščini se ni hotel do dobrega naučiti in jej tudi ni bil naklonjen. Ali drugače je bil pa dober učitelj, priljubljen, je storil veliko za godbo in za povzdigo nemškega

socijalnega življenja ter za nemško politiko v Celji, za katero je deloval v mestnem zboru in v kazini. Za našo zadevo ima to zaslugo, da je v obširnem lastnem življenjskem zapisu v graškem časniku „Lehr- und Lehrmittelmagazin“ opisoval precej resnično šolske in učiteljske ter deloma socijalne razmere v Celji od leta 1830—1870.

(Ta blaga učiteljska duša še živi v pokoju v Gradci, star je mož blizu 80 let že.) Njega se veliko Celjanov še spominja.

Iz njegovega peresa izvemo, da se je bilo že takrat in menda nekaj let pred (okoli 1840) zasnovo v Celji godbeno društvo (Musikverein).

To društvo je zlasti Fassl veliko let kot kapelnik podpiral. Ta celjska banda je igrala večkrat v starem gledališču, ki se je bilo odprlo že pred Fasslovim prihodom v Celji.* V gledališču so imeli Celjani tudi predpustne pleske, pri katerih je omenjeni učitelj godbo vodil.

Igralo se je večkrat gledališče, seveda le nemško. Vendar je le malo brati, da bi bili imeli Celjani svoje domače nemške diletante. Zato so se pa razveselili, kedar se je tuja gledališka družba za nekoliko časa v Celji ustavila, kakor n. pr. l. 1844.

Pa tudi brez vojaške godbe niso bili stari Celjani. Vendar jim je bolj redko igrala. Kedar se jim je ta sreča pripetila, obesili so to na veliki zvon po časopisih. Tako n. pr. prinaša časopis „Stiria“ l. 1844. poročilo o vojaški „Platzmusik“.

Ravno tako so bili Celjani veseli, kedar se je kateri umetnik na svojem potovanju v Celji ustavil in kazal Celjanom svojo izurjenost.

V obče si moramo misliti, da je bilo življenje v Celji v letih 1820. pa do l. 1846. zelo malomestno. Celje je bilo pred svetom nekako zaprto še; vsaj ni bilo takrat ne železnice, ne dobrih cest.

Tako so bili n. pr. most čez Savinjo pri Celji postavili še le okoli l. 1830. Državna cesta tržaška čez Vrnsko ni bila med Celjem in Vranskem še dogotovljena.

Tudi vojni most čez Savinjo na Zidanem mostu je bil še le v letih 1824—1826. po prizadevanju slavnega nadvojvode Ivana postavljen.

Potreščine posamnih stanov so morale takrat kaj majhne biti, vsaj so tudi dohodki le pičlo odmerjeni bili. Učitelji n. pr. na c. kr. kresijski glavni šoli so sicer imeli po 150 gld. plače na leto, učitelj dekliške šole s enim razredom se je pa le s tem prehranil, kar so mu deklice na šol-

nini prinesle. Vsaka, katera ni bila radi revščine oproščena, plačala je 15 kr. šolnine na mesec.

Vrh tega je moral pa n. pr. dekliški učitelj Fassl učiteljske pripravnike brezplačno v godbi podučevati.

Učitelje so takrat še kaj malo spoštovali. V dekretih, s katerim so jim službe podeljevali, jih niti z besedo „Herr“ in z „Sie“ nagovarjali niso, ampak jim rekli le „on“ (Er).

Še le, ko so se nekateri učitelji o tem pritožili, odpravili so bili to nazivanje.

Kljubu temu so bili nekateri učitelji srečni, da so prišli na dokaj visoka mesta. V teh časih (v l. 1830—1840) je bil v Celji podučitelj Payer, ki je imel le takrat običajne šole (4. razred); temu je pripomogel že omenjeni Rudmaš, kot šolski nadzornik na Koroškem, da je prišel za ravnatelja realke v Celovec, ki je postala še pred l. 1860. višja realka. Seveda, Fassl pravi, da je bil celovski škof Wiery njegov sorodnik.

Payer je bil nekako do l. 1870. ravnatelj realke v Celovcu.

Njegov sin je potoval po daljnem svetu.

Marsikaj važnega se je zgodilo v Celji v l. 1840—1850. Prihod cesarja Ferdinanda l. 1834. smo že omenili. Nekaj časa, menda v l. 1845. in 1846. je bil slaven Slomšek, opat v Celji, pred njim je bil Schneider. Naše mesto je bilo namenjeno že za cesarja Jožefa II., da postane sedež škofije, kar pa ni šlo. Zato se je moral sam Slomšek, ko je bil l. 1846. imenovan za škofa, podati v Št. Andrej v labodski dolini, od koder je pa kmalu škofijo v Maribor postavil.

Zidanje južne železnice je obudilo večjo živahnost v Celji in okolici. L. 1846. je pripihal hlapec do Celja; l. 1849. je bila pa od Celja naprej do Ljubljane potegnena železna proga. Zdaj so začeli tudi kranjski Slovenci pridno v Celje zahajati. Narodni duh in slovensko berilo so širile Bleiweisove slovenske „Novice“. Čeravno začetkoma niso veliko govorile o štajerskih razmerah, vendar so jih celjski Slovenci kaj radi prebirali. L. 1846. je n. pr. sam knjigar Geiger v Celji dobival za celjske in okoliške naročnike 52 iztisov Bleiweisovih „Novic“, kar je prav veliko število za tiste čase.

Pa vsaj je tudi bilo že takrat več izobraženih Slovencev, ki so delali svojim potomcem čast. Za ravnateljem Rudmašem je nastopil Vodušek kot voditelj celjskih ljudskih šol, ki je po Slomškovem naročilu ukazal, da se naj tudi slovenščina uči, čemur so se pa nekateri nemški učitelji n. pr. Fassl upirali. Nasprotno pa vidimo, da so bili že takrat nekateri učitelji, ki so posnemali in podpirali slavnega Slomška,

*) To staro gledališče je bilo v nekem turnu nekdanje celjske tvrđave, na mestu, kjer so novo postavili.

n. pr. v Šoštanjcu Musi, v Celji Kranjec. Po zgledu imenitne Slomšekove knjižice „Blaže in Nežica v nedeljski šoli“ spisal je slednji knjižico „Mali Blaže“, s čemur se je bil prikupil svojim predstojnikom, da je on dobil neko boljšo službo mesto Fassl-na.

Sedež kresije je bil prvotno v Celji, potlej so jo bili prestavili v Maribor in leta 1849. so zaman prosili poslanci celjskega okroga, da bi se kresija (t. j. okrožno okrajno glavarstvo za ves spodnji Štajer) zopet v Celji prestavila.

Okrožno sodišče se je pa kmalu po l. 1850. ustanovilo.

L. 1848. in 1849. prineslo je novo življenje tudi v Celje. Ustanovila se je tu nacionalna garda, ki je imela svojo godbo, katero je vodil že omenjeni Fassl.

Tudi narodni duh se je v Celji vzbudil in rodil prvi slovenski časopis z imenom „Celjske slovenske novine“, katere je uređoval še sedaj v pokoju živeči profesor Konšek. Izhajal je list od 1. jul. 1848 do 31. dec. 1849.

Pisal je precej o šolskih zadevah, pa poudarjal tudi narodnost in skrb poslan-

cev za vse stanovce. V nekem listu priporoča to takratnemu državnemu poslancu, kmetu, Zupanu, po domače Dobrejcu. To je bil le malo izobražen mož, pa je imel dober jezik in bil le bolj nemškutar, seveda, ker narodnega duha je takrat le malo kdo bil. Bil je baje precejšnji bahač.

„Tedej Vas, gospod poslanec, še enkrat prosimo, ponašajte se dobro za kmeta, tode ne pozabite, da ima državni zbor tudi druge ravno tako imenitne in važne namene; ne pozabite tudi, da ste Slovenec, da ste tistega roda, kateri je tako dolgo pod jarmam ječal, da ga zdaj skoraj več ne občuti. Dokler Slovenca jezik v šoli in pri uradi (v kancelijah) svoje pravice ne dobi, ostane še zmiram suženj.“

Pri vsim temu naj Vas pravica vodi, in zamolčali bodo vsi Vaši zoperniki.“

Kakor se iz tega poziva posname, ta prvi poslanec celjski in menda tudi okoličice (?), ni bil še narodnega duha in morebiti le kakošen kmečki starokopitnež. Ljublj. „Novice“ pravijo, da se je bil mož na državnem zboru sam prepričal, da kmet ni za to.

(Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

(Prva porotna obravnava v Sloven-
cih pred 40 leti.) Dne 11. novembra l. 1850, to je, pred dobrimi štiridesetimi leti, je za pravniško povestnico države naše pomenljiv dan. V ta dan pričeale so se v Avstriji porotne obravnave, in sicer je bila prva taka obravnava v Slovencih v Celji. Ta novotarija učinila je med ljudstvom največjo pozornost, in od vseh strani so ljudje vkupe hrumeli, da vidijo čudni prizor. Sodnijska dvorana bila je v ta dan vsa natlačena s slovenskimi kmeti, ki so strmé poslušali porotno obravnavo, koji je tedaj predsedoval nadsodnijski svetnik vitez Azula, državnim pravdnikom bil je Mulley in zagovornik dr. M. Foregger, oče sedanjemu državnemu poslancu dr. Foreggerju. Obravnavalo se je slovenski in nemški, in poročilo pravi, da se je predsednik jako praktično izražal v slovenščini, kar je bilo za tedanje razmere jako težavno. Dr. Foregger je zagovarjal nemški, ker so se porotniki baje izjavili, da so večji nemškega jezika. Prva zatožnica, koja je stala v Avstriji pred porotniki, in v občje v Slovencih, bila je štirindvajsetletna dekla slovenske narodnosti iz Ptuja, imenom Urša Janžič. Obtožena je bila detomora, končno pa oproščena

ttega zločina. Prevelikega veselja in hvaležnosti poljubila je zagovorniku roko.

(Glede zavarovanja) svetujemo vsem, ki so že zavarovani na več let pri kateri družbi, naj ne pristopajo k drugi, ker se je prve kaj težko odkrižati.

(Gospodarska dela meseca julija.) Vinograd: Tretja kop, škropljenje novih mladik in novega listja, popravek pri koleh in vezatvi. Klet: Prezračevati po noči, napolnjevati sode. Polje: Košnja, žetev, zgodnji krompir izkopati, na nova izorana strnišča pridejo zdaj: repa, ajda, jesenska krma. Sadovnjak: Pleve se drevesnica, na speče oko se okulira; vodene mladike se odrežejo in vejice iz pregestih kron. Vrt: Poletna endivija, špinača in salata se sejejo, zimska retkev se posadi. Čebelnjak. Novi roji se zabranijo, panji se prepelajo v kraje, kjer je kaj ajde.

(Tat v železniškem vozu) je bil, ko se je nedavno vlak peljal iz Karlovca proti Zagrebu. Spečemu sopotniku je ukradel okoli 500 gld. in potem skočil skozi okno ven. Železniški čuvaj ga je hotel prijeti, a ta je bil močnejši ter še celo ranil čuvaja. Vender je redarstvo že na sledu znanemu predrznemu tatu.

Smešnice.

(Vinskega trgovca), ki je rad mešal in vino ponarejal, prašali so ljudje, milovaje, kaj bode počel, ko ne bode vina več, ko bode trtna uš vse vinograde uničila. Porodnež, ki je bil v družbi, reče na to ptihoma svojemu sosedu: Vinska trta mu rodi itak najhujšega konkurenta (tekmeča).

(Snubač) zelo zadolžen, prosi bogatina za hčer in obljubljuje, da jo bode „na rokah“ nosil. „Lahko“, odvrne bogatin, če Vam bom jaz poprej na noge pomagal.

(Oslovski otroci.) Ko je stari osel umiral, pridejo trije mladi osli priporočati se za dedščino in dokazujejo, da so pravi njegovi dediči tako-le: Prvi pravi: Mene so ljudje topli, pa sem vse voljno trpel in nič tožil. Drugi pravi: Mene so tudi topli, pa sem se še vselej ponižno zahvalil. Tretji pravi: Meni jih je gospodar vsak dan petdeset naložil. Enkrat sem jih dobil samo 49 — pa sem še za 50 udarec prosil. — Stari osel: Tebe spoznam za mojega pravega in pristnega dediča.

(Ribniška.) Ribničan pride v ljubljansko stolno cerkev, kjer zapazi pred velikim oltarjem pri deseti maši na velik praznik vse polno duhovnikov, pa si je mislil: Vsak bo eno rekel, pa bode vse hitro pri kraju. Kako se je čudil, ko ni bilo dolgo ne konca ne kraja velike pete maše.

(Ribniška.) Ko Ribničan ni mogel na konja zlesti, zaklical je: Pomagajte vsi svetniki. Zdaj se je pa preveč zagnal, in na drugi strani raz konja padel. Zdaj pa je rekel: O, preveč Vas je bilo, le polovica naj bi bila pomagala.

Sejmi na Spodnjem Štajerskem meseca julija.

- Okraj **Brežice**: Dobova 15., Pišce 8., Videm 4., Zdole 15.
 Okraj **Celje**: Petrovče 2., Teharje 26., Vojnik 4., Žavec 25.
 Okraj **Gornji grad**: Rečica 4.
 Okraj **Konjice**: sv. Duh 13., Konjice 31., Vitanje 20.
 Okraj **Kozje**: Buče 21., Dobje 16., sv. Filip 17., Kozje 25., Planina 12., Zagorje 31.
 Okraj **Laško**: Dol 31.
 Okraj **Ljutomer**: Sv. Križ 26.
 Okraj **Marenberg**: Marenberg 31., Muta 17., Remšnik 2., Vuzenica 4.
 Okraj **Maribor**: Frauheim 26., Sv. Jurij 8., sv. Marjeta n. dr. p. 20., sv. Marjeta na P. 20., Maribor 3., 4., sv. Magdalena 22.
 Okraj **Ptuj**: Gora 2., Polensčak 2., Sv. Urban 25.
 Okraj **Rogatec**: Kostivnica 30., Žitale 25., Sv. Mohor 22., Podplat 4., Rogatec 12.
 Okraj **Slov. Bistrica**: Slov. Bistrica 25.
 Okraj **Slov. Gradec**: Sv. Ilj 2.
 Okraj **Šmarje**: Sv. Helena 22., Lemberg 6., Pristava 8., Tinsko 2.
 Okraj **Šoštanj**: Šoštanj 12.

Promet oziroma vožnja osebnih vlakov ob Savi

to je na progi južne železnice od Zidanega mostu do Siska se je za potujoče občinstvo počenši s prvim junijem toliko ugodneje vredila, da je med omenjenima postajama oziroma med tema ležečimi kraji narejena trikratna zveza na dan, katera je vrejena sledeče:

Odhod od postaje	zjutraj,	opolodne,	zvečer
Zidani most ob uri	5:10,	1:36,	5:08,
Sevnica " "	5:46,	2:11,	5:40,
Rajhenburg " "	6:12,	2:38,	6:04,
Videm-Krško " "	6:22,	2:48,	6:14,
Brežice " "	7:01,	3:30,	6:53,
Zaprešič " "	7:46,	4:15,	7:30,
Zagreb " "	8:29,	5:13,	8:13,
Velika Gorica " "	9:03,	5:48,	8:41,
Lekenik " "	9:44,	6:30,	9:13,
Prihod v Sisek	10:18,	7:04,	9:40,
Odhod od postaje	zjutraj,	opolodne,	zvečer,
Sisek ob uri	6:20,	11:00,	7:25,
Lekenik " "	6:52,	11:34,	7:59,
Velika Gorica " "	7:31,	12:14,	8:41,
Zagreb " "	8:18,	1:00,	9:40,
Zaprešič " "	8:49,	1:36,	10:14,
Brežice " "	9:14,	2:09,	10:47,
Videm-Krško " "	9:31,	2:27,	11:05,
Rajhenburg " "	9:42,	2:38,	11:16,
Sevnica " "	10:10,	3:05,	11:44,
Prihod na Zidani most	10:47,	3:38,	12:17,

Na „Domovino“

vzprejemamo od 1. julija do konca t. l. tudi nova naročila in sicer stane od slej pol leta naprej le **60 kr.**

Do zdaj smo pošiljali list tudi nekaterim domoljubom in znanem; v bodoče bodo list le naročniki dobivali.

V najem ali kupiti

želim malo posestvo s hišo blizu farne cerkve, v kateri je gostilna.

Ponudbe upravnistvu „Domovine“ v Celju pod št. J. Z. (1)

Stanovanje

obstoječe iz (3)

6 sob, kuhinje in ostalimi pripadajočimi prostori

oddaja se s 1. avgustom v hiši št. 1 „Pri zelenem travniku“ (Sovodna).

Zobozdravnik

A. Paichel iz Ljubljane

ordinuje v Celji „Hotel pri Slonu“ (Elefant) vsaki dan od 9.—12. ure dopoldne in 2.—5. popoldne.

Zadržaval se bode tri tedne. (10) 1

IVAN KAPUS,

narodni brivec (11) 3

Graške ulice šte. 1. v Celji.

Priporočam se visokočastiti duhovščini, gospodom učiteljem, trgovcem in sl. občinstvu za vsa v mojo stroko spadajoča dela. — Zagotavljam dobro, hitro in ceno postrežbo.

MARIJA QUEISER,

Celje, Vodnjske ulice (Brunnengasse), šte. 6.

se priporoča za izdelovanje cvetlic (rož) za cerkve; posebno šopkov za sveče in oltarje, vencev za banderje in svečnike, in za polne oprave pri novih mašah po primerni nizki ceni. (1) 2

ŠTEFAN BOUCON,

—♦ stolar ♦—

Graške ulice šte. 23. CELJE

se priporoča za napravo vsakovrstnega v njegovo stroko spadajočega dela. Prevzame tudi vsako popravo stolov pletenih s slamo in žico. — Cene nizke, delo solidno in trajno. (12) 3

Vizitnice

jako elegantne priporoča po nizki ceni
Društvena tiskarna D. Hribar v Celji.

Dragotin Hribar

trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem v Celji

priporoča velečastitej duhovščini,

krasne podobice za prvo sveto obhajilo

in druge po nizkih cenah.

Blagorodnim obiteljem svoj veliki izbor

pahalnikov od papirja in palmovih listov,

lahkih kineških solnčnikov, lepi izbor vkusno izdelanih galanterijskih predmetov:

Albumov za fotografije, albumov za spomenice, vsakovrstnih okvirov za fotografije, map za pisma, stenskih dekoracij tintnikov itd.

po jako nizkih cenah.

Slovenskemu ljudstvu

razna izdanja mašnih in molitvenih bukvic, lepo vezanih po najnižji ceni.

Zaloga specerijskega blaga

Milan Hočevar

Celje, Graška cesta, 3

Velika zaloga vsakovrstne kave, sladkorja, čokolade, kakao, riža, finega olja, vinskega kisa, raznovrstnega čaja, pravega ruma, slivovke sremske, kranjskega brinovca, kognac, vinskega žganja, najboljša štajerska in avstrijska vina v butilkah, malaga, madeira, sheri in raznega šampanjca, svinjske masti, masla, švicarskega in parmazanskega sira, ogrskih salam, sardel, sardin, makaron, južnega sadja, sliv, lešnikov, najboljšje moke, vsakovrstnih popolnoma zanesljivih semen i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Raznovrstne mineralne vode.

Zagotavljam zanesljivo in najcenejšo postrežbo vključ vsaki konkurenci.